

Bedelse til andre Læder. Jeg vil her gøre opmærksom paa, at foruden de Punkter, som ere nævnte i Indstillingen fra Udvalget, maatte det tillige være hans Opgave — og det forekommer mig endog saa en særlig Opgave — at ordne Rejserne for Husmændene og til Dels ogsaa personlig lede dem. Han kunde ventelig ikke overkomme selv at lede alle Rejser. Man er nemlig kommen ind paa, at det vil være heldigt, at disse Rejser foretages i Fællesskab af nogle faa Stykker, 4, 5, 6 indtil 10 maasse, ganske vist kan det ogsaa undtagelsesvis være, at Enkeltmand rejser i bestemte Formaal, men som almindelig Regel vil det vistnok efter den Karakter, det har antaget i de senere Aar, mere og mere blive Fællesrejser i Smaaflokke, om jeg saa maa sige. En saadan Mand maatte da, som sagt, være vejledende ved saadanne Rejser; enten personlig eller gennem Mænd, han kunde udpege i de forskellige Egne, som han efter sit Kendskab til Forholdene vidste egnede sig til at lede saadanne Rejser, ligesom det ogsaa — hvad jeg antydede ved 1ste Behandling, og hvad der blev omtalt ved Landbodelegeretmødet i Aarhus — deraf vilde følge som en ganske naturlig og hensigtsmæssig Afslutning paa saadanne Fællesrejser, at man sluttede paa en eller anden Landbrugsskole, hvor der saa blev holdt Foredrag, og man var samlet en Dags Tid og teoretisk fik drøftet en hel Del af de Ting, som man paa Rejserne havde set praktisk. Det skulde da tillige være en speciel Opgave for en saadan Mand, er der sagt, at holde Foredrag. Ja, kan man træffe den rette Mand dertil, vilde ogsaa jeg ønske, at han gik med dertil og navnlig kunde træde ind i Rækken af de Foredragsholdere, som Fællesforeningen aarlig udsender til Landbosforeningerne. Men jeg tror ikke, at Foredrag ere det væsentlige, jeg tror, at den væsentlige Nytte vil en saadan Mand gøre ved sin personlige Bedelse, idet han kommer omkring til Folk, ikke alene paa Rejser, men ogsaa paa andre Læder, og ser, hvorledes man behandler Sagerne. Det kan være godt nok med Foredrag, men den Klasse af Medborgere, vi skulle løfte til at gøre deres Bedrift mere nyttebringende, mere udbyttebringende — her er nævnt i disse Dage Udførslen af Høg; det turde være, at netop disse Høg samles for største Delen i Hønseskufene hos disse smaa Jordbrugere, en Udførsel, der i Værdi naar henimod Værdien af Udførslen af Heste — vil have stor Nytte af hvert lille Skridt, der kan gøres til at bringe 20, 30, 50 Kr., maasse mere, i rent Udbytte af hver lille Jordlob end hidtil; det vilde være en meget betyde-

lig Gevinst for det store fælles, ikke at tale om, at en saadan Samfundsklasse bliver bedre stillet end hidtil, hvilket har sin store Betydning. Men den Klasse af Medborgere faar ikke sin Udvikling og Oplærelse væsentlig gennem Foredrag og Læsning; maasse det kan komme dertil, at de mere og mere naa et større Udbytte ad den Vej, men sikkert er det — og saaledes vil det blive i længere Tid — at den væsentligste Udvikling til Nytte for dem, som skulle gøre dem mere økonomisk uafhængige, skulle de have ad praktisk Vej. Naar en saadan Mand kommer omkring, og de vise ham en Roemark, som skulde have givet større Udbytte, men som er mislykkedes, saa spørger han: Naar har De faaet, og hvad Frø har De faaet? Saa er det af Betydning, at han kan give dem Vejledning og sige dem, naar de skulde have faaet, og hvad Frø, de skulde have benyttet, hvorledes de skulle gøre, og give dem Besked om alle saadanne praktiske Forhold; jeg kan endnu nævne et, som er nødvendigt: Paa-ning af, at Tyndingen sker i rette Tid og i det rette Forhold. Naar man taler med Mænd af den Slags og siger til dem, at der kan dyrkes Kær med Fordel, saa svare de: Ja, det er godt nok, men vi kunne ikke faa dem solgte med Fordel. Man maa altsaa hjælpe dem til Rette dermed. Det vilde være af Betydning, at der kunde paavises en Forening, som kunde hjælpe dem til ad en eller anden Vej at skaffe Afæetning uden for store Omkostninger, saa at de virkelig kunne faa et Udbytte. Alle disse praktiske Ting maa den Mand have for Øje, og saa vil det ganske vist ogsaa være til Gavn, at han kan holde Foredrag, men jeg vilde gerne have, at Foredragene ikke absolut skulle stilles i første Række. Jeg vilde give min Tilslutning til den Henstilling, som flere her i Salen have rettet til den højtærede Minister og til Finansudvalget om at tage denne Sag under alvorlig Overvejelse og søge at faa den gennemført, i alt Fald for Sjællands Bedkommende, og jeg tror, at Opgaven kan løses der, selv om man ikke kan naa dertil for Dernes Bedkommende. Naar det sker, saa vil alt det andet denne Sag betræffende gaa i Orden af sig selv, saa vil det følge Udviklingens naturlige Gang, saa vil der komme et saa fylldigt Materiale gennem selvstændige Indberetninger fra forskellige Læder, at der vil komme mere Arbejde over Forholdene, ogsaa med Hensyn til det Spørgsmaal, som den højtærede Minister berørte i Gaar, og som maa tages med, men som ikke er det væsentlige, nemlig at der gives Erstatning til de Mænd, hvis